

לא לביקור אבו מאזן ברצועת עזה

written by פרופ' קובי מיכאל | 28.08.2024

מדוע חשוב לאבו מאזן להגיע לביקור ברצועת עזה? מטרתו אינה לשקם את עזה, גם לא לחברה מחדש לגדה המערבית ולא להציג בפני בני עמו את נתוני המצוקה הקשה ועתיד מבטיח ואופטימי, כי אם להבעיר את אש הסכסוך. תכלית הביקור עבורו היא להנכיח בעיני עמו, ובעיקר בעיני הקהילייה הבינלאומית, אפשרות מדומיינת בדבר יכולתו ויכולת הרשות לחזור ולמשול ברצועת עזה. מטרה נוספת היא להציג את ישראל כמי שמונעת את הפסקת המלחמה, ומונעת ממנו לרתום את הרשות הפלסטינית לשיקום הרצועה ולמימוש העצמאות הפלסטינית. על גבם של פליטי המלחמה הפלסטינים בעזה, ובשם הטיעון שרצועת עזה והגדה המערבית הן ישות מדינית אחת, מחמוד עבאס מבקש לשקם את מעמדו שלו לעת הזו ואת מורשתו בדברי ימי פלסטין.

הצהרתו של אבו מאזן בפרלמנט הטורקי בדבר כוונתו להגיע לביקור ברצועת עזה ופנייתו הרשמית של מקורבו ואיש אמונו, חסין א-שיח', לרשויות הישראליות בבקשה לתאם ביקור זה, אינן אלא פרובוקציה שתכליתה להביך את ישראל. בדרך זו הוא מנסה לכבוש במה שמעליה ניתן להאשים את ישראל ברצח העם הפלסטיני וליצור מניפולציה שתאתגר אותה בפורומים בינלאומיים, ותקלע אותה לעימות אפשרי עם ארצות הברית ועם גורמים נוספים בזירה הבינלאומית. בעיקר, מטרתו של אבו מאזן היא לנסות להציל את שאריות הלגיטימציה שלו ושל הרשות הפלסטינית.

אבו מאזן, שלא מצא לנכון מאז ה-7 באוקטובר 2023 לגנות את המתקפה הנתעבת והרצחנית של חמאס (רק האשימו בוועידת מנאמה בבחריין בכך שסיפק לישראל עילה לתקוף את עזה, ובהזדמנות אחרת אמר שמעשיו אינם מייצגים את העם הפלסטיני), לא ינצל את הביקור לשרטוט נתיבות שלום. מי שחוזר ומאשים את ישראל בכל הזדמנות ברצח עם, שהתחייב בנאומו בפני הפרלמנט הטורקי ללכת בדרך השריעה ² "ניצחון או מוות" ² ומי שממשיך להתחייב לשלם כסף לטרוריסטים ולבני משפחותיהם, לא יפסח על הזדמנות להטיח בישראל האשמות חמורות יותר, כשחורבות עזה משמשות לו כתפאורה.

מי שביוני 2007, במשמרתו, גורשה הרשות הפלסטינית בבושת פנים מרצועת עזה ומאז לא מצא לנכון לבקר בה והקפיד לא לקבל אחריות לאיחודה מחדש עם הגדה המערבית, מי שניגף פוליטית בפני חמאס ומנהיגיו והפך מאוס בעיני רוב הציבור הפלסטיני, בעיקר בגדה המערבית, מבקש עכשיו להגיע לרצועת עזה בשם האחדות הפלסטינית. הוא אף מצהיר כי הוא נכון למסור בשל כך את נפשו. במובן זה הוא מאמץ את טיעוני מקורבו ג'בריל רג'וב, אשר הצהיר כי עוד הרבה 7 באוקטובר יצאו מהגדה המערבית, כי "לאש"ף יש סמכות שיפוט על כל השטחים

הפלסטיניים כיחידה מדינית אחת [וש] הרצועה היא חלק בלתי נפרד מהמדינה הפלסטינית, ולא נקבל את תוכניות הכיבוש להפרדתה".

אבו מאזן, שכבר הבהיר לא אחת שהרשות הפלסטינית לא תחזור לשלוט ברצועת עזה אלא במסגרת הסדר כולל של מדינה פלסטינית שבירתה מזרח ירושלים, אינו מתכוון ואינו מסוגל להחזיר בעת הזו את הרשות הפלסטינית לשליטה אפקטיבית ברצועה. רשות מוחלשת, מושחתת, בלתי יעילה ונעדרת לגיטימציה של ממש, שאיננה מסוגלת למלא את ייעודה בשטחים שתחת שליטתה בגדה המערבית, וששרידותה מתקיימת רק בזכות צה"ל וכוחות הביטחון הישראליים המדכאים את איום הטרור, לא תוכל להתקיים ברצועת עזה ולא תוכל לאתגריה. אבו מאזן מבין היטב שכל אימת שלחמאס נותרות יכולות צבאיות לא יוכל להתקיים ולתפקד שם שלטון אזרחי שלא יהפוך לעושה דברו של חמאס.

אם כך, מדוע חשוב לאבו מאזן להגיע לביקור ברצועת עזה? מטרתו אינה לשקם את עזה, גם לא לחברה מחדש לגדה המערבית ולא להציג בפני בני עמו הנתונים במצוקה קשה עתיד מבטיח ואופטימי, כי אם להבעיר את אש הסכסוך. תכלית הביקור עבורו היא להנכיח בעיני עמו, ובעיקר בעיני הקהילייה הבינלאומית, אפשרות מדומיינת בדבר יכולתו ויכולת הרשות לחזור ולמשול ברצועת עזה. מטרה נוספת היא להציג את ישראל כמי שמונעת את הפסקת המלחמה, ומונעת ממנו לרתום את הרשות הפלסטינית לשיקום הרצועה ולמימוש העצמאות הפלסטינית. על גבם של פליטי המלחמה הפלסטינים בעזה, ובשם הטיעון שרצועת עזה והגדה המערבית הן ישות מדינית אחת, הוא מבקש לשקם את מעמדו שלו לעת הזו ואת מורשתו בדברי ימי פלסטין.

לאן בדיוק יגיע ברצועת עזה? עם מי ייפגש? מי יערוב לביטחונו ולאבטחתו? וכיצד בדיוק ישרת ביקורו התקדמות לסיום המלחמה, החזרת החטופים הישראליים, הקמת חלופה שלטונית לחמאס ושיקום הרצועה? ביקורו של אבו מאזן ברצועת עזה ירחיק כל שריד של סיכוי לחידוש התהליך המדיני עם הרשות הפלסטינית; מצד אחד הוא יבסס את תחושת האין-פרטנר בקרב הציבור הישראלי, שממילא כבר משוקע עמוקות בהלך רוח זה, ובה בעת יתמרץ את רוח המאבק בקרב הציבור הפלסטיני. בביקור כזה יתקיימו תנאים ואווירה העלולים לקדם התפייסות עם חמאס, המבוססת על הקצנה וקידוש ההתנגדות האלימה.

לכן, דווקא מי שתומך בחיזוקה של הרשות הפלסטינית, בהמשך שיתוף הפעולה הביטחוני איתה והידוקו ומוכן לשקול את חזרתה לשלוט ברצועת עזה, צריך להתנגד לביקור של אבו מאזן ברצועת עזה.

יתר על כן, ספק אם אבו מאזן באמת חפץ לבקר ברצועת עזה. בדרך כלל הוא יוצא מהמוקאטעה ברמאללה לביקורים בחו"ל ואינו פוקד את הערים והמחוזות הפלסטיניים בגדה המערבית (הפעם האחרונה שביקר בג'נין הייתה ביולי 2023, לאחר 11 שנים שלא ביקר שם, בעקבות מבצע "בית וגן". הוא ופמלייתו הגיעו למחנה הפליטים בשני מסוקים ירדניים וביקרו בבית הקברות "אלשוהדאא", שם נקברו ההרוגים הפלסטינים במבצע). לא יהיה זה משולל יסוד

להניח שתכלית הצהרתו ומהלכיו בהקשר זה הם לכפות על ישראל סירוב לבקשתו, האמור להציגו בפני הקהילה הבינלאומית כמי שמוכן לקבל אחריות על ייצוב ושיקום הרצועה אך ישראל מונעת זאת ממנו, ולשרת את מטרתו להכפיש את ישראל ולתלות בה את קולר האשמה.

רצועת עזה היא אזור מלחמה פעיל ומסוכן. ישראל אינה יכולה להבטיח את ביטחוננו, וברור שאם יקרה לו משהו במהלך הביקור תוטל האשמה כולה על ישראל. לכן, נכון לה לישראל לדרוש מאבו מאזן להקדים לביקור ברצועת עזה ביקור בג'נין, בשכם ובטול כרם, ולהפגין מאמץ נחוש יותר לאכוף חוק וסדר ולסכל את תשתיות הטרור שם, טרם יתפנה לעסוק ברצועת עזה.

אילו הייתה הבקשה לביקור ברצועה נובעת מרצון טוב לפתוח דף חדש ביחסי הרשות הפלסטינית עם ישראל ולהפגין שהרשות מוכנה לקבל אחריות על הניהול האזרחי של הרצועה, למרות הספק הרב ביכולתה לשלוט שם, ואם ממשלת ישראל הייתה מחליטה שהרשות היא החלופה המעשית והפחות גרועה לשליטת חמאס, ייתכן שנכון היה לאשר את הביקור. גם במצב היפותטי זה נדרש לגבש הסכמות מראש, חדות וברורות, על אודות תוכני הביקור ומסריו, עם ערבויות של מצרים וירדן שהביקור לא יחרוג מההסכמות ויהפוך לבמה להשחרת ישראל. אלא שגם אז, קשה לשער איך יעמוד אבו מאזן בפיתוי ויימנע מהכפשת ישראל ומניסיון למצוא נתיבים להתפייסות עם חמאס.